

Nr 216.

Godkänd av första kammaren den 31 maj 1917.
Godkänd av andra kammaren den 31 maj 1917.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 211 angående omorganisation av fögderiförvaltningen och lönereglering för tjänstemännen därstädes m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(Andra särskilda utskottets utlåtande Nr 1.)

Till Konungen.

I en den 14 april 1917 till riksdagen avlåten proposition, nr 211, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen:

A) *vidkommande sjätte huvudtiteln:*

1) att godkänna följande avlöningsstat och övergångsstat för landsstaten utom beträffande landshövdingarna att tillämpas från och med år 1918:

Avlöningsstat.

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Förvaltningsbidrag.	Summa.	Anmärkingar.
Landssekreterare och landskamrerare, 48 tjänstemän:						
<i>i första klassens län:</i>						
Malmöhus samt Göteborgs och Bohus.						
1 tjänsteman	5,000	2,900	—	—	7,900	}
3 tjänstemän	15,000	8,700	—	—	23,700	
<i>i andra klassens län:</i>						
Samtliga övriga län.						
1 tjänsteman (Stockholm).....	5,000	2,500	600	—	8,100	} Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kr.
1 tjänsteman d:o	5,000	2,500	600	—	8,100	
1 tjänsteman (Östersund, Umeå och Luleå).....	5,000	2,500	300	—	7,800	
5 tjänstemän d:o	25,000	12,500	1,500	—	39,000	
1 tjänsteman (övriga residensstäder)	5,000	2,500	—	—	7,500	
35 tjänstemän d:o	175,000	87,500	—	—	262,500	
Säger	240,000	121,600	3,000	—	364,600	
Länsassessorer, 46 tjänstemän:						
1 tjänsteman (Stockholm).....	3,600	1,800	400	—	5,800	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr. och efter ytterligare 5 år med likaledes 500 kr.
1 tjänsteman d:o	3,600	1,800	400	—	5,800	
1 tjänsteman (Östersund, Umeå och Luleå)	3,600	1,800	200	—	5,600	
5 tjänstemän d:o	18,000	9,000	1,000	—	28,000	
1 tjänsteman (övriga residensstäder)	3,600	1,800	—	—	5,400	
37 tjänstemän d:o	133,200	66,600	—	—	199,800	
Säger	165,600	82,800	2,000	—	250,400	
Länsnotarier och länsbokhållare av första lönegraden, 43 tjänstemän:						
1 tjänsteman (Stockholm).....	2,200	1,400	300	—	3,900	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr., efter ytterligare 5 år med likaledes 500 kr. och efter ytterligare 5 år med likaledes 500 kr.
1 tjänsteman d:o	2,200	1,400	300	—	3,900	
1 tjänsteman (Östersund, Umeå och Luleå)	2,200	1,400	150	—	3,750	
4 tjänstemän d:o	8,800	5,600	600	—	15,000	
1 tjänsteman (övriga residensstäder)	2,200	1,400	—	—	3,600	
35 tjänstemän d:o	77,000	49,000	—	—	126,000	
Säger	94,600	60,200	1,350	—	156,150	

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Förvaltningsbidrag.	Summa.	Anmärkingar.
Länsnotarier och länsbokhållare av andra lönegraden,						
6 tjänstemän:						
1 tjänsteman (Stockholm)	2,000	1,200	300	—	3,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr., efter ytterligare 5 år med likaledes 500 kr. och efter ytterligare 5 år med likaledes 500 kr.
1 tjänsteman (övriga residensstäder)...	2,000	1,200	—	—	3,200	
4 tjänstemän d:o	8,000	4,800	—	—	12,800	
Säger	12,000	7,200	300	—	19,500	
Landskanslistor och landskontorister, 167 tjänstemän:						
1 tjänsteman (Stockholm)	1,500	900	200	—	2,600	Efter 5 år kan lönen höjas med 400 kr., efter ytterligare 5 år med likaledes 400 kr. och efter ytterligare 5 år med likaledes 400 kr.
9 tjänstemän d:o	13,500	8,100	1,800	—	23,400	
1 tjänsteman (Östersund, Umeå och Luleå).....	1,500	900	100	—	2,500	
17 tjänstemän (Östersund, Umeå och Luleå).....	25,500	15,300	1,700	—	42,500	
1 tjänsteman (övriga residensstäder)	1,500	900	—	—	2,400	
138 tjänstemän d:o	207,000	124,200	—	—	331,200	
Säger	250,500	150,300	3,800	—	404,600	
Skrivbiträden, 46 biträden:						
1 biträde (Stockholm)	700	350	150	—	1,200	Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kr. och efter ytterligare 5 år med likaledes 200 kr.
2 biträden d:o	1,400	700	300	—	2,400	
1 biträde (Östersund, Umeå, Luleå)	700	350	75	—	1,125	
5 biträden d:o	3,500	1,750	375	—	5,625	
1 biträde (övriga residensstäder).....	700	350	—	—	1,050	
36 biträden d:o	25,200	12,600	—	—	37,800	
Säger	32,200	16,100	900	—	49,200	
Vaktmästare, 49:						
1 vaktmästare (Stockholm)	700	350	150	—	1,200	Efter 5 år kan löne höjas med 100 kr. och efter ytterligare 5 år med likaledes 100 kr.
1 vaktmästare d:o	700	350	150	—	1,200	
1 vaktmästare (Östersund, Umeå, Luleå)	700	350	75	—	1,125	
5 vaktmästare d:o	3,500	1,750	375	—	5,625	
1 vaktmästare (övriga residensstäder)	700	350	—	—	1,050	
40 vaktmästare d:o	28,000	14,000	—	—	42,000	
Säger	34,300	17,150	750	—	52,200	
Summa	820,200	455,350	12,100	—	1,296,650	

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.
<i>Länspolismästare, 27 tjänstemän:</i>		
1 tjänsteman (Stockholms län)	3,400 —	1,600 —
1 tjänsteman (Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	3,400 —	1,600 —
4 tjänstemän (samma län)	13,600 —	6,400 —
1 tjänsteman (övriga län)	3,400 —	1,600 —
20 tjänstemän (»)	68,000 —	32,000 —
Säger	91,800 —	43,200 —
<i>Häradsskrivare, 119 tjänstemän:</i>		
1 tjänsteman (Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	2,600 —	1,000 —
12 tjänstemän (samma län)	31,200 —	12,000 —
1 tjänsteman (övriga län)	2,600 —	1,000 —
105 tjänstemän (»)	273,000 —	105,000 —
vartill kommer förvaltningsbidrag med 150 kronor för varje påbörjat 5,000-tal av folkmängden i tjänstedistriktet, förslagsvis.	—	—
Säger	309,400 —	119,000 —
<i>Landsfiskaler, 489 tjänstemän:</i>		
1 tjänsteman (Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	2,000 —	1,000 —
72 tjänstemän (samma län)	144,000 —	72,000 —
1 tjänsteman (övriga län)	2,000 —	1,000 —
415 tjänstemän (»)	830,000 —	415,000 —
Säger	978,000 —	489,000 —
Summa	1,379,200 —	651,200 —
Övergångsstat.		
Lantränsmästare, 12 tjänstemän	30,000 —	15,800 —
Häradsskrivare, 2 tjänstemän	5,200 —	2,000 —
vartill kommer förvaltningsbidrag efter i avlöningsstaten angiven grund, vilket emellertid finnes inbegripet uti det i avlöningsstaten för ändamålet upptagna belopp.		
Landsfiskaler (länsmän), förslagsvis 15 tjänstemän, förslagsvis	30,000 —	15,000 —
Säger	65,200 —	32,800 —

Ortstillägg.	Förvaltningsbidrag.	Summa.	Summa summarum.	Anmärkingar.
400	—	5,400		Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor, efter ytterligare 5 år likaledes med 500 kronor och efter ytterligare 5 år likaledes med 500 kronor.
200	—	5,200		
800	—	20,800		
—	—	5,000		
—	—	100,000		
1,400	—	136,400	136,400	
200	—	3,800		Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter ytterligare 5 år likaledes med 500 kronor.
2,400	—	45,600		
—	—	3,600		
—	—	378,000		
—	134,000	134,000		
2,600	134,000	565,000	565,000	
200	300	3,500		Efter 5 år kan lönen höjas med 400 kronor och efter ytterligare 5 år likaledes med 400 kronor.
14,400	21,600	252,000		
—	300	3,300		
—	124,500	1,369,500		
14,600	146,700	1,628,300	1,628,300	
18,600	280,700	2,329,700	2,329,700	
—	—	45,800		Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor.
—	—	7,200		
—	4,500	49,500		
—	4,500	102,500	102,500	Härtill kunna komma ålderstillägg i enlighet med vad som angives i avlöningsstaten.

2) att för ordinarie befattningshavare med undantag av lantränmästarna godkänna följande villkor och bestämmelser för åtnjutande av i dessa stater upptagna avlöningsförmåner, nämligen

att innehavare av ordinarie befattning skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet, jämkning i åligganden samt reglering av tjänstgöringsområde, som kan varda föreskriven, ävensom vara pliktig, därest förändrad organisation av tjänster eller tjänstedistrikt inom landsstaten beslutas, att, med bibehållande av den avlöning å stat han innehar och mot ersättning i förekommande fall för flyttningskostnad, inträda i den nya tjänsteställning i landsstaten, varom Eders Kungl. Maj:t förordnar;

att innehavare av ordinarie befattning skall — likaledes med bibehållande av den avlöning å stat han innehar och mot ersättning i förekommande fall för flyttningskostnad — vara pliktig, därest vissa landsstaten tillhörande göromål överflyttas till annan del av statsförvaltningen, efter Eders Kungl. Maj:ts förordnande tjänstgöra å befattning, till vilken dessa göromål helt eller delvis överflyttats;

att för befattningshavare vid länsstyrelsen i Stockholms län därjämte skola gälla de i nådiga brevet den 18 juni 1915 stadgade särskilda villkor beträffande skyldighet för den, som erhåller ordinarie befattning vid nämnda länsstyrelse, att under viss förutsättning tjänstgöra hos annan länsstyrelse eller låta sig förflyttas till annan befattning inom statsförvaltningen;

att med ordinarie befattning icke må förenas annan tjänst å rikets eller riksdagens stat samt med landssekreterar-, landskamrerar-, länspolis-mästar- eller länsassessorstjänst icke heller befattning å kommuns stat;

att med ordinarie befattning icke heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Eders Kungl. Maj:ts oktroj försett eller blivit såsom aktiebolag registrerat, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstbefattning av vad slag som helst, så framt ej, vad angår landssekreterare och landskamrerare, Eders Kungl. Maj:t och, vad angår innehavare av annan befattning, Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande, uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstbefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid landsstaten, finner uppdraget eller tjänstbefattningen kunna få mottagas och tills vidare bibehållas;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningshavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den med häradsskrivartjänst förenade förmånen av debetsedel-lösen skall tillfalla den, som under ordinarie tjänstinnehavares tjänst-ledighet förrättat debiteringen och utfärdat debetsedlarna; dock att, därest skilda personer därmed tagit befattning och överenskommelse dem emellan ej träffas, fördelning av ifrågavarande debetsedellösen skall verkställas av Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande;

att den, som av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägg, där sådant förekommer, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten frånträda även annan avlöningsförmån än tjänstgöringspenningar, i den mån sådant för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att semester årligen må, när sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjutas av landssekreterare och landskamrerare en var under en och en halv månad, av länspolismästare, länsassessorer, länsnotarier, länsbokhållare samt landskanslistor, landskontorister och skrivbiträden en var under en månad ävensom av vaktmästare under femton dagar;

att avlöning ej må utgå till tjänsteman för den tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänsteman varder avstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del av hans avlöning, som icke prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej skäligt anses låta honom uppbära något därav;

att, därest förhöjning av lönen efter viss tids fortsatt innehavande av samma tjänst är i stat medgiven, tidpunkten

för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehavaren under mera än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester eller ledighet för fullgörande av värnplikt, och

för andra förhöjningen, om sådan förekommer, efter ytterligare fem år, på samma villkor; samt

för tredje förhöjningen, därest sådan kan ske, efter ytterligare fem år, på samma villkor;

under iakttagande *dels* vad var och en av omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej får tillträdas förrän vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänsteåldern blivit uppnådd, *dels* att löntagare därvid tillgodoräknas den tid, som före den nya avlöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen på grund av vare sig fullmakt, konstitutorial eller förordnande i följd av frågan om reglering av löneförhållandena m. m. vid landsstaten, *och dels* att kronofogde, som varder överflyttad eller efter ansökning utnämnd till länspolismästar- eller häradsskrivartjänst eller annan därmed i avlöningshänseende jämförlig tjänst å rikets eller riksdagens stat, skall för åtnjutande av ålderstillägg vid den nya tjänsten få räkna sig till godo sin tjänstgöring som ordinarie kronofogde;

att, därest i övrigt tjänsteman vid befordran inom landsstaten från en till annan ordinarie tjänst redan i den förra tjänsten genom ålderstillägg intjänat högre avlöning än begynnelseavlöningen i den senare, honom skola omedelbart tillgodoföras det eller de ålderstillägg i den nya tjänsten, som erfordras för att hans avlöning, i vad den utgöres av lön, ålderstillägg och tjänstgöringspenningar, i den senare tjänsten icke må understiga den avlöning av samma slag, som han senast åtnjöt i den förra tjänsten;

att likväl löntagare, som då han intjänat stadgad tid för erhållande av löneförhöjning redan uppnått den levnadsålder, vid vilken han enligt bestämmelserna i lagen angående civila tjänsteinnehavares rätt till pension är skyldig att från tjänsten avgå, icke må tillträda samma förhöjning;

att för kvinnliga skrivbiträden skola lända till efterrättelse de föreskrifter, som äro eller kunna varda utfärdade angående allmänna villkor och bestämmelser att gälla för å vissa domstolars, ämbetsverks och myndigheters stater uppförda biträdesbefattningar; ägande den, som antages till ordinarie biträde vid länsstyrelse, att för åtnjutande av löneförhöjning genom ålderstillägg räkna sig till godo den tid, biträdet omedelbart dessförinnan innehaft stadig anställning hos länsstyrelsen;

att för de landsfiskaler (länsmän), som innehava boställen, i fråga om avdrag å avlöning för boställsavkomsten fortfarande skola tillämpas hitills gällande bestämmelser samt att för bestämmandet av detta avdrag ny uppskattning av boställsavkomsten skall före utgången av år 1918 förrättas på det sätt och i den ordning, som för det närvarande därutinnan gäller;

att Eders Kungl. Maj:t skall, på anmälan, varje gång en med boställe förenad landsfiskals- (länsmans)tjänst varder ledig, innan tjänsten tillsättes och efter vederbörandes hörande, äga besluta, om bostället bör såsom till belägenheten eller omfånget av därmed förenat jordbruk olämpligt

till boställe för landsfiskal (länsman) eller av annan anledning till statsverket indragas;

att landsfiskal (länsman), som har boställe sig anslaget, skall vara där bosatt, såvida icke Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande finner skäligt annorlunda medgiva;

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen ävensom ortstillägget utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten avgå ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad i särskild lag angående civila tjänsteinnehavares rätt till pension är vid tiden för ny avlöningsstats ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgat; samt

att den, som tillträder ny avlöningsstat, skall vara skyldig underkasta sig, efter Eders Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstbefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

3) att förklara *dels* att en var, som med eller efter 1918 års ingång tillträder i avlöningsstaten upptagen befattning vid landsstaten, skall vara pliktig att underkasta sig ovan omförmälda villkor och bestämmelser, *och dels* att förutvarande ordinarie innehavare av befattningar med omreglerad avlöning, vilka icke före den 1 november 1917 anmäla, att de vilja underkasta sig ny avlöningsstat samt nyssnämnda villkor och bestämmelser och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills å ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner, ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänsteinnehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem;

4) att i fråga om sättet och villkoren för indragningen av kronofogdetjänsterna samt uppförandet å övergångsstat av visst antal härads-skrivar- och landsfiskals- (länsmans)tjänster godkänna av departementschefen härutinnan framställt, i statsrådsprotokollet intaget förslag;

5) att medgiva, att statsverket, då till landsfiskal (länsman) anslaget boställe eller löningsjord indrages till kronan, skall efter värdering vid syn från indelningshavaren eller hans stärbhus jämväl övertaga sådana å fastigheten befintliga, indelningshavaren tillhöriga åbyggnader, som vid synen anses vara för fastigheten nyttiga;

6) att höja det å ordinarie stat uppförda anslaget till tjänstemän och betjänte vid länsstyrelserna, nu 924,900 kronor, med 371,750 kronor till 1,296,650 kronor;

7) att höja det å ordinarie stat uppförda reservationsanslaget till arvoden åt extra länsnotarier, extra länsbokhållare och övriga extra biträden vid länsstyrelserna m. m., nu 268,000 kronor, med 43,000 kronor till 311,000 kronor;

8) att höja det å ordinarie stat uppförda anslaget till fögderiförvaltningarna, nu 1,635,298 kronor, med 633,633 kronor till 2,268,931 kronor;

9) att höja det under landsstaten å ordinarie stat uppförda anslaget »övergångsstat» nu 56,800 kronor, med 45,700 kronor till 102,500 kronor;

10) att höja det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser, nu 1,250,000 kronor, med 180,000 kronor till 1,430,000 kronor;

11) att på extra stat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag å 50,000 kronor för beredande av ersättning till häradsskrivarna för upprättande av de i 14 § av lagen om allmän pensionsförsäkring omförmälda förteckningar;

12) att på extra stat för år 1918 ställa till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ett förslagsanslag av 500,000 kronor att, huvudsakligen under de i statsrådsprotokollet över civilärenden den 21 februari 1908 angivna villkor för åtnjutande av bidrag från anslaget, användas till avlöning och underhåll av särskild polisstyrka på landet, där sådan kan av förhållandena påkallas, under medgivande tillika, *dels* att av detta anslag erforderligt belopp må användas till åtgärder i särskilda fall för grövre brotts upptäckande och misstänkta personers efterspanande och gripande, *dels ock* att Kungl. Maj:t må av anslaget använda lämpligt belopp till årsarvode åt den polistjänsteman, som förordnas att inom civildepartementet biträda ej mindre vid förande av register över den polisstyrka, som kan komma att ur vissa städers poliskårer ställas till länsstyrelsernas förfogande för beredande av polisskydd vid oroligheter å rikets landsbygd, än ock vid beredning inom departementet av frågor om samma polisstyrkas användning i förekommande fall;

13) att medgiva, att, där fjärdingsman eller på landsbygden annorstädes än i köping anställd polisman under tjänsteutövning får sina kläder sönderrivna eller eljest skadade samt vederbörande domstol funnit honom berättigad till viss skadeersättning, ersättningsbeloppet må utgå av statsmedel i den ordning, som gäller för utbetalning av ersättning till vittnen i brottmål;

B) *vidkommande andra huvudtiteln:*

att för beredande åt häradsskrivarna av ersättning, enligt av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna grunder, för anteckning

i röstlängderna år 1918 av oguldna utskyldsposter å extra stat för samma år bevilja ett förslagsanslag å 3,000 kronor; samt

C) *vidkommande tionde huvudtiteln:*

att höja det under tionde huvudtiteln å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till allmänna indragningsstaten, nu 2,013,935 kronor, med 285,146 kronor till 2,299,081 kronor.

I sammanhang härmed har riksdagen till behandling förehaft vissa i anledning av propositionen väckta motioner däri hemställts,

av herr *Rosén*, att riksdagen måtte besluta sådan ändring av Kungl. Maj:ts proposition, att antalet landsfiskalsdistrikt skall utgöra 416;

av herr *Persson* i Tofta, att riksdagen måtte beträffande länsmansdistrikten i Himle, Viske och Fjäre härader besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts proposition nr 211, att Himle härad med undantag av Lindbergs och Torpa socknar utgör ett distrikt, Lindbergs och Torpa socknar i Himle härad samt hela Viske härad utgöra ett distrikt och att Fjäre härad uppdelas i två distrikt sålunda, att socknarna Frillesås, Gällinge, Idala, Örmevalla, Landa, Fjärås, Förlanda och Hanhals utgöra ett distrikt samt socknarna Tölö, Lindome, Älfsåker, Onsala, Vallda och Släp utgöra ett distrikt;

av herr *Lingström*, att, i händelse den ifrågavarande propositionen av riksdagen antages, måtte meddelas föreskrift därom, att den enligt nu gällande bestämmelser avlagda kronolänsmansexamen må anses gällande som kompetensvillkor för den nya kronolänsmans- eller landsfiskalsbefattningen;

av herr *Zelahn*, att riksdagen måtte besluta sådan ändring av Kungl. Maj:ts proposition nr 211, att Tuna och Selångers länsmansdistrikt i Västernorrlands län bibehållas oförändrade, samt att härför erforderligt anslag beviljas;

av herr *Bolander*, bland annat, att riksdagen för sin del ville besluta, att de blivande landsfiskalerna måtte uppföras i fjärde klassen i gällande resereglemente;

samt av herr *Molin* i Dombäcksmark, att riksdagen måtte besluta sådan ändring uti Kungl. Maj:ts proposition nr 211, att Grundsunda kommun fortfarande som hittills må utgöra eget länsmansdistrikt och att anslaget för genomförandet av fögderiförvaltningens omorganisation ökas med det belopp, som blir en följd av bifall till framställningen.

Fögderiförvaltningsfrågans behandling vid 1908 och 1909 årens riksdagar m. m.

Vid 1908 och 1909 årens riksdagar voro frågan om fögderiförvaltningens omorganisation och löne reglering för dess tjänstemän ävensom andra därmed förknippade spörsmål föremål för riksdagens behandling, men bragtes då icke till sin lösning. De åtgärder, som vidtogos för beredande av en förbättrad ställning för dessa tjänstemän, voro av endast provisorisk karaktär. År 1909 tillsattes den s. k. fögderiförvaltningskommittén, vilken den 27 augusti 1912 avgav ett omfattande betänkande i ämnet. Sedan detta betänkande i vissa avseenden blivit underkastat ytterligare prövning genom särskilda av dåvarande chefen för civildepartementet tillkallade sakkunniga, har de sakkunnigas förslag inom departementet varit föremål för vidare behandling med anledning av yttranden, som i ett sammanhang avgivits såväl däröver som över fögderiförvaltningskommitténs betänkande av Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i länen ävensom av vissa ämbetsverk.

På grundvalen av den omfattande utredning, som sålunda i ämnet åvägabragts, har Eders Kungl. Maj:t nu för riksdagen framlagt förslag, avseende huvudsakligen omorganisation av fögderiförvaltningen och löne reglering för dess tjänstemän men även innefattande fråga om vissa ändringar i länsstyrelsernas organisation och avlöningsförmåner för vissa tjänstemän därstädes samt andra med dessa ämnen förenade spörsmål.

Huvudgrunderna för organisationsförslaget.

Förslaget till omorganisation av

A) fögderiförvaltningen

innebär i sina huvuddrag:

att kronoutskylderna skola uppbäras genom postverket;

att kronofogdetjänsterna skola indragas;

samt att kronofogdens nuvarande huvudsakliga tjänsteåligganden komma att vila — förutom å postverket, i vad rörer kronoskatternas upphämtande genom skattepostanvisningar, samt å landskontoren, i vad angår redovisning av kronoutskylder och böter — företrädesvis å två funktionärer, vilkas verksamhet generellt anges sålunda:

dels en *länspolismästare*, i regel en för varje län, med uppgift huvudsakligen att närmast under länsstyrelsen öva inseende över polis- och åklagarväsendet och i vissa fall omedelbart personligen däri ingripa, att likaledes under länsstyrelsen biträda vid kontrollen över exekutionsväsendets handhavande, att genom inspektion och inventering hos landsfiskalerna (länsmännen) lokalt utöva det inseende över deras allmänna verksamhet, som instruktionsenligt nu vilar på kronofogden, att i varje fall, där en utredning eller undersökning erfordras, som berör större områden av länet, eller som eljest icke anses böra överlämnas

åt landsfiskalen (länsmannen), efter förordnande av Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande verkställa sådan utredning eller undersökning; samt att, i den mån hans nu angivna tjänsteplikter det medgäve, biträda Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande med de göromål, som lämpligen kunna honom anförtros;

dels ock i varje länsmansdistrikt en *landsfiskal (länsman)*, som utom de länsmannen nu enligt lag och praxis åliggande bestyr skall på eget ansvar vara utmättningsman utom i det fall, att fråga är om försäljning av utmätt fast egendom eller av fartyg, som i 94 § utsökningslagen sägs, eller om fördelning av köpesskilling för fast egendom eller för lös egendom i fall, då enligt 140 eller 141 § sammanträde för fördelningen erfordras. I övrigt skulle åt länsmannen uppdragas att påkalla handräckning för uttagande av utskylder och böter, påförda eller ådömda personer, som vistas utom hans eget distrikt, ävensom att förrätta de övriga smärre bestyr, som enligt instruktion och författningar nu åligga kronofogden.

Å *häradsskrivaren* skulle av kronofogdegöromålen överflyttas allenast bestyret med markegångsättningen.

Beträffande

B) länsstyrelserna

avser förslaget att, till lättnad i landssekreterarens och landskamrerarens arbetsbörda, första länsnotarie- och första länsbokhållarsysslor i alla län utom Gottlands län organisatoriskt ombildas till assessorat, vilkas innehavare skola hava till åliggande att självständigt på eget ansvar bereda, föredraga och till expedition befordra Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes beslut och utslag i vissa grupper av mål och ärenden enligt indelning och plan, som på länsstyrelsens förslag fastställas av Eders Kungl. Maj:t särskilt för varje län. Därjämte böra de, enligt de föreskrifter Kungl. Maj:ts befallningshavande äger meddela, biträda sina resp. avdelningschefer vid övriga göromål samt vid dessas laga förfall, då ej annorlunda därom förordnas, förrätta deras tjänst.

Genom denna anordning — vilken för övrigt nära ansluter sig till ett förfarande, som i några län, låt vara i viss mån vid sidan av landshövdingsinstruktionen, kommit i bruk — skulle icke någon ny tjänst skapas utan en redan befintlig tjänst omorganiseras till en mera självständig. Samma arbetsprestation komme att med huvudsakligen samma personal fullgöras; skillnaden låge däri, att avdelningschefen befrias från handläggningen av vissa grupper av mål. I stället skulle länsassessorn självständigt och på eget ansvar bereda, föredraga och expediera beslut i

dylika mål samt därjämte bestrida göromål, som för närvarande tillhör länsnotarie och länsbokhållare.

Vidare föreslås, att i alla län, där 1:a länsnotarie- och 1:a länsbokhållartjänsterna ombildats till assessorat — således icke Gottlands län — böra inrättas en länsnotarie- och en länsbokhållarbefattning i första lönegraden och att såsom en följd härav de nuvarande 2:a länsnotarie- och 2:a länsbokhållartjänsterna indragas utom i Malmöhus län, där av de två nu befintliga 2:a och 3:e länsnotarie- och länsbokhållarsysslorna en fortfarande måste anses behöfelig och således endast en tjänst å vardera avdelningen föreslås till indragning. Emellertid skulle inrättandet av länsbokhållartjänst i första lönegraden i Södermanlands, Uppsala, Kronobergs, Blekinge och Norrbottens län icke ske omedelbart utan först i den mån de i dessa län anställda räntmästarna avgå. Om nämligen även i dessa län en sådan tjänst genast inrättas, skulle där komma att finnas större antal ordinarie tjänster än i andra jämförliga län. I stället har man velat tillgodose nämnda läns behov av ökad arbetskraft med juridisk utbildning genom att föreslå, att i länen må tillsvidare anställas extra länsbokhållare. Vad angår Östergötlands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs och Västernorrlands län, där räntmästare nu finnas anställda, uttalas, att de extra länsbokhållartjänster, som i dessa län föreslås, böra i mån som räntmästarna avgå ersättas med länsbokhållartjänster i andra lönegraden.

I anledning av inläggning direkt hos landskontoren av kronofogdarnas göromål för redovisningen av kronoutskylder och böter föreslås inrättande i varje län av en landskontoristsyssla, vars innehavare skall hava till uppgift att under landskamrerarens inseende förestå ifrågavarande redovisningsväsende.

Slutligen föreslås att, till begränsning av det relativt alltför stora antalet extra tjänstemän med ständig tjänstgöring, inrättas ytterligare 8 landskontoristtjänster och 26 landskanslisttjänster.

I avseende å den ordinarie personalen vid landsstaten har föreslagits: dels *indragning* av 165 tjänster, nämligen: 5 länsbokhållartjänster av 1:a lönegraden, 14 länsnotarietjänster av 2:a lönegraden, 2 länsbokhållartjänster av 2:a lönegraden, 117 kronofogdetjänster och 27 länsmanstjänster,

dels ock *nyinrättande eller ombildande* av 135 tjänster, nämligen: 46 länsassessorstjänster, 26 landskanslisttjänster, 32 landskontoristtjänster, 1 skrivbiträdestjänst, 27 länspolismästartjänster och 3 häradsskrivartjänster.

De extra ordinarie tjänstemännens antal har beräknats kunna ned sättas med 30.

Tjänstemännens antal vid landsstaten skulle således nedsättas med sammanlagt 60, därav 30 ordinarie.

Riksdagens yttrande.

Vad först angår det av Eders Kungl. Maj:t framlagda förslaget till *om-organisation och löneroglering för fögderiförvaltningen m. m.* har riksdagen ansett sig böra anföra följande.

Såsom torde framgå av i frågan gjorda utredningar och särskilt påvisats av de inom civildepartementet anlitade sakkunniga, besitter den nuvarande fögderiförvaltningsorganisationen, trots dess många goda sidor, avsevärda brister. Det kan, säga de sakkunniga, icke förnekas, att icke särskilt kronofogdarnas mellanställning inom förvaltningen i många fall lett och fortfarande måste, om ock till äventyrs i mindre grad än förr, leda till mångskriveri, omgång och dubbelarbete. Åtskilliga ärenden, vilka till sin natur icke äro mera komplicerade, än att de borde kunna tillfredsställande handläggas av *en* tjänsteman, bli för närvarande föremål för behandling i så att säga *två* instanser. Av denna anledning och med hänsyn till den relativt enkla naturen av kronofogdarnas nuvarande huvudsakliga göromål, uppbördsgöromålen och vad därmed sammanhänger, torde icke kunna motsägas, att inom fögderiförvaltningen för närvarande verkar i alltför hög grad en överkvalificerad arbetskraft. Vissa grupper av ärenden, där man enligt författningar och instruktioner kunnat vänta en samverkan av kronofogden och länsmännen till nytta för det allmänna, handläggas praktiskt taget uteslutande av de senare, utan att den förres inflytande i allmänhet gör sig gällande. Kronofogdens betydelse såsom mellanhand mellan Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande och länsmannen är visserligen fortfarande obestridlig men ingalunda i samma mån som fordom. Allt allmännare vända sig länsstyrelserna, i anslutning till numera meddelade bestämmelser om direkt skriftväxling mellan ämbetsverk och myndigheter, direkt till länsmännen. Genom de överallt förbättrade kommunikationerna och den livligare personliga verksamhet, som landshövdingarna på så många områden av länets liv numera utveckla, hava landshövdingarna en vida intimare kännedom om sina län och sin länsbefolknings alla förhållanden, än tidigare torde varit fallet, något som givetvis också minskat kronofogdarnas betydelse såsom mellanhänder mellan länsstyrelsen och Ortsbefolkningen.

Vidare må erinras därom, att särskilt länsmännen icke äro helt upptagna av sin statstjänst och flerstädes syssla med enskilda angelägenheter i större omfattning, än som alltid kan vara tjänligt för deras ställning och arbete i övrigt. Att så är fallet har också senast

erkänts i flera av de från länsstyrelserna inkomna yttrandena och förslagen rörande länsmansdistriktsindelningen under den nya organisationen.

Det lär vara påtagligt, att nu berörda förhållanden icke kunnat undgå att också medföra större kostnader i löner och andra anslag från det allmänna, än som med en förenklad organisation behövde ifrågasättas.

Då det nu framlagda förslaget enligt riksdagens förmenande i väsentlig grad avhjälpes de brister, som onekligen vidlåda den nuvarande organisationen av fögderiförvaltningen, och samtidigt i möjligaste mån bevarar de goda sidorna hos densamma, har riksdagen ansett sig böra i princip förorda förslaget. Till riksdagens ställning härutinnan hava givetvis också medverkat de i statsrådsprotokollet och den ovan återopade promemorian intagna kostnadsberäkningarna, mot vilka vederbörande myndigheter vid den föregående granskningen av förslaget icke kunnat framställa vägande anmärkningar.

Postverkets övertagande av kronouppbörden och distributionen av debetsedlarna kommer helt visst att för allmänheten bliva bekvämligt. Redovisningsväsendet och kontrollen över uppbörden kunna med den föreslagna organisationen ordnas mera effektivt och tidsenligt än för närvarande. Den städse påtalade omgången vid ärendenas behandling undvikes i väsentlig grad. Den mera kvalificerade arbetskraften sparas för de svårare uppgifterna särskilt för polis- och åklagasakerna.

b) *länsstyrelserna.*

På sätt i statsrådsprotokollet framhålles, har den hastiga utveckling, som under senare årtionden förekommit i vårt land såväl inom näringsarnas och samfärdselns som på de sociala och andra samhällsliga frågors områden, i högst betydande grad ökat göromålen inom administrationen i allmänhet.

Vad särskilt angår landsstaten, hava en mängd helt och hållet nya grupper av mål genom senaste tids lagstiftning fallit på länsstyrelsernas lott. Dit höra sådana ärenden som dessa myndigheters befattning med krigsberedskapen, tillsynen över i riket vistande utlänningar, den pågående avlösningen av frälseräntor, i många län till ett betydande antal, utarrendering av prästerskapets löneboställen enligt den nya lagstiftningen om prästerskapets avlöning, mål som äga samband med pensionsförsäkringslagen, med författningarna om värnskatt och krigskonjunkturskatt, utvecklingen av statens kassarapportsystem och därmed sammanhängande särskild redovisning av vissa medel o. s. v.

Upprepade gånger har från länsstyrelserna framhållits, att en förbättring av länsstyrelsernas egen organisation vore av utvecklingen be-

tingad alldeles oberoende av frågan om fögderiförvaltningens omorganisation och lönereglning.

Det är huvudsakligen i två hänseenden, de nu ifrågavarande önskemålen framträda. Sålunda har å ena sidan framhållits, att göromålens ökning, särskilt och icke minst i avseende å de sociala ärendena, medfört en arbetsbörda för avdelningscheferna i länsstyrelsen så stor, att man måste allvarligen vara betänkt på att i någon mån underlätta densamma för att bereda landssekreteraren och landskamreraren möjlighet att åt mera invecklade eller omfattande frågor, såsom utlåtanden i remitterade ärenden m. m., ägna en mera odelad tid.

Å andra sidan har från flera håll gjorts gällande, att landsstaten måhända i högre grad än någon annan gren av förvaltningen vore för göromålens bestridande beroende av extra ordinarie arbetskrafter, ett förhållande, som icke kunde vara lämpligt, även om ett organisations-system med ett skäligt antal extra ordinarie tjänstemän måste anses nyttigt och nödigt såväl ur synpunkten av tjänstemäns fostran för sitt blivande kall som ock med avseende på statsförvaltningens eget intresse.

Enligt riksdagens uppfattning har föredragande departementschefen i statsrådsprotokollet på ett övertygande sätt påvisat, att länsstyrelsernas ordinarie arbetskrafter behöva förstärkas icke allenast kvalitativt utan ock i syfte att i någon mån nedbringa det allt för höga antalet extra tjänstemän med ständig tjänstgöring.

Riksdagen har alltså funnit sig böra principiellt förorda jämväl förslaget om en förbättrad organisation av länsstyrelserna, desto hellre som detta i följd av förslaget om kronofogdetjänsternas indragning kan ske utan alltför avsevärd uppoffring av statsmedel.

Som förut nämnts hyser riksdagen den uppfattningen, att postverkets anlitage för kronouppbörden och debetsedlarnas distribution bör kunna, på samma gång statsverkets säkerhet på ett betryggande sätt tillgodoses, bliva till bekvämlighet för den skattebetalande allmänheten. Riksdagen har därvid ansett sig kunna utgå från, att postverket skall vidtaga alla erforderliga åtgärder — särskilt genom postanstalternas öppethållande å tider, som lämpa sig för alla samhällsklasser — för att den nya uppbornds metodens fördelar må kunna komma till sin fulla rätt.

*Postverkets
anlitande för
kronouppbör-
den m. m.*

Enligt förslaget skall — såsom mellanled mellan Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande och landsfiskalerna (länsmännen) — i kronofogdens ställe insättas en ny tjänsteman, som benämnts länspolis-mästare, en i varje län utom de tre nordligaste kustlänen, där antalet i vart och ett

*Landsfog-
darna.*

skulle bliva två. Denne nye tjänsteman skulle närmast under Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande vara polischef inom sitt distrikt, vilken ställning naturligtvis icke hindrar honom, när förhållandena det påkalla, att personligen ingripa såsom polisman; men han skulle därjämte äga åklagarmyndighet och hava inseende över åklagarkallet. Han bör sålunda, i den mån anledning därtill förekommer och omständigheterna det tillåta, vara tillstädes och med uppmärksamhet följa övriga allmänna åklagares verksamhet vid häradsrätterna samt i förekommande fall med råd och upplysningar biträda dem i denna deras tjänstutövning. Han bör ock vara berättigad att från nämnda åklagare erhålla rapport om vad i åklagarhänseende på varje tid i deras distrikt förekommer av den vikt, att det bör komma till hans kännedom. Har Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande åt polismästaren uppdragit visst åtal, och är i sådant fall förberedande undersökning redan av underordnad åklagare i orten anställd, har polismästaren att utan dröjsmål granska undersökningen och att därutinnan, om så erfordras, själv eller med tillkallat biträde av annan vederbörande polisman söka bereda nödig fullständighet. Sedan landsfiskalen (länsmannen) eller vederbörande polisman verkställt häktning eller beslag eller anhängiggjort åtal, bör dock polismästaren icke utan Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes särskilda förordnande äga rätt att ingripa i målet. Därjämte torde han, med den för honom avsedda kompetensen, vara väl ägnad att jämväl anförtros prövning av befogenheten av häktningsåtgärder, som av underlydande vidtagits.

Polismästarens tjänstverksamhet bör emellertid ingalunda inskränka sig till polis- och åklagarkallet. Sålunda bör polismästaren närmast under länsstyrelsen öva inseende över landsfiskalers (länsmäns) verksamhet för exekutionsväsendet, inventera deras medelsförvaltning och öva inspektion över deras allmänna tjänstverksamhet. Denna inspektion har tänkts skola äga rum företrädesvis genom på obestämda tider minst en gång årligen företagna besök å vederbörandes tjänsterum, varvid med ledning jämväl av från Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande inhämtade upplysningar och uppgifter granskning äger rum av dagboken i utskningsmål med verifikationer, handräcknings- och övriga diarier, kassajournal, brevkoncept, postbok samt inneliggande, oredovisade restlängder å oguldna krono-, kommunal- samt andra utskylder och avgifter.

Polismästaren bör ock kunna utav Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande anlitas för att hålla sammanträden med menighet inom länet, för att utföra kronans talan i rättegångar eller eljest ävensom för att biträda vid beredning av på Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande ankommande mål och ärenden, som länsstyrelsen uppdrager åt honom och som prövas

av beskaffenhet att ej vålla hinder i de bestyr, som enligt instruktionen eller eljest lagligen åligga honom.

Slutligen har uti instruktionsförslaget inryckts såsom en uppgift för polismästaren, att han på sina resor bör vinnlägga sig om att inhämta tillförlitlig kännedom om näringarnas tillstånd, om förhållandena inom tätare bebyggda samhällen, som han besöker, om vägars och andra allmänna kommunikationers tillstånd och behov o. s. v. samt, när skäl därtill förekommer, hos Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande göra framställning i sådana eller andra därmed likställda allmänna angelägenheter.

I likhet med föredragande departementschefen anser riksdagen, att den sålunda föreslagna institutionen skall komma att bereda lantregeringen en tillfredsställande ersättning för kronofogdeinstitutionen på de områden, där kronfogdens juridiska kompetens varit nödig eller nyttig.

Vad beträffar den föreslagna benämningen, länspolismästare, för den nye funktionären inom fögderiförvaltningen, finner riksdagen densamma mindre tillfredsställande. Riksdagen har ansett titeln *landsfogde* vara lämpligare och kommer sålunda att i det följande för honom använda nämnda titel.

Eders Kungl. Maj:t har, såsom förut nämnts, föreslagit två landsfogdar i vart och ett av de tre nordligaste kustlänen, nämligen Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län, samt en i varje av de övriga länen. Till stöd för anställande av två landsfogdar i de förstnämnda tre länen har framhållits dels de stora avstånden därstädes dels där befintlig betydande trävaru- och gruvindustri samt dels det nydaningsarbete, som på snart sagt alla områden pågår inom dessa län.

Med den begränsning av uppgifter och verksamhet, som avsetts för landsfogden, håller emellertid riksdagen före, att jämväl de nämnda tre länen kunna vara betjänta med allenast var sin landsfogde, i synnerhet om landsfogden, såsom föreslagits och jämväl av riksdagen ansetts lämpligt, bliver installerad i länsstyrelsen och sålunda får sitt arbetsrum förlagt inom länsstyrelsens lokaler eller åtminstone i deras omedelbara närhet inom residensstaden. Härtill kommer att anställandet i vissa län av mera än en landsfogde utan tvivel skulle inom kort från andra län föranleda anspråk, vilka torde bliva svårt att alltid tillbakavisa.

Riksdagen anser således, att landsfogdarnas antal bör bestämmas till 24, en i varje län.

Anslaget till landsfogdarna kommer därigenom att nedbringas med 15,400 kronor till 121,000 kronor, och hela anslaget till fögderiförvaltningen att nedgå till 2,314,300 kronor, varav 60,769 kronor motsvara den

beräknade avkomsten av länsmansboställena. Det erforderliga kontanta anslagsbehovet för fögderiförvaltningen uppgår sålunda till 2,253,531 kronor.

Med avseende å de uppgifter, som angivits för landsfogden, har riksdagen funnit sig böra uttala önskvärdheten av, att landsfogden i främsta rummet och huvudsakligen anlitas för viktigare polis- och åklagargöromål samt för kontrollen över landsfiskalerna (länsmännen) jämte övriga underlydande polismän och endast i den mån, omfattningen av dessa göromål sådant medgiver, jämväl för andra uppgifter.

Vidare har riksdagen ansett sig böra betona nödvändigheten av, att landsfogdarnas och landsfiskalernas befogenheter och åligganden inom det gemensamma arbetsområdet i möjligaste mån och i varje fall skarpare, än som skett i det framlagda förslaget, fixeras i förhållande till varandra, så att de olägenheter, som föranletts av den svävande arbetsfördelningen mellan kronfogde och länsman i den nuvarande organisationen, må kunna undvikas för framtiden.

*Härads-
skrivarna och
tiondeuträk-
ningarna.*

I statsrådsprotokollet omförmäles, hurusom Sveriges häradsskrivarförening hemställt om sådana åtgärder, att häradsskrivarna icke ålades verkställa sådan uträkning, som omförmäles i 2 § av nådiga kungörelsen den 11 december 1914 angående tillämpning av lagen den 9 december 1910 om indragning till statsverket och avskrivning av prästerskapets tionde samt om ersättning därför, utan att denna uträkning måtte företagas å landskontoren.

Efter inhämtande av yttranden från vederbörande har departementschefen uttalat den meningen, att upprättandet av dessa uträkningar måste anses utgöra ett tjänstearbete, som det enligt den för häradsskrivarna gällande instruktionen åligger dem att, på uppdrag av Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande, utföra. Departementschefen har i följd härav ansett framställningen icke böra bifallas men framhållit, att häradsskrivarnas skyldighet i förevarande avseende borde tagas i anspråk med varsamhet.

De svårigheter att få ifrågavarande arbete i behörig tid utfört, vilka undantagsvis kunde uppstå på grund därav, att andra trängande göromål å landskontoret eller för häradsskrivare icke kunde undanskjutas, ansågos böra regleras på huvudsakligen enahanda sätt, som skett genom nådiga cirkuläret den 9 juni 1911 om ersättning åt nödiga biträden för utarbetande av vissa i § 22 av nådiga förordningen angående jordregister omförmälda handlingar. Härigenom syntes ock det uppkomna spørsmålet om ersättning till häradsskrivarna för uträkningarnas verkställande finna sin rätta lösning. Uträkningarna skulle således verkställas å landskontoret eller efter Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes förordnande av vederbörande häradsskrivare, i regel utan särskild ersättning. Därest det icke

utan åsidosättande av övriga tjänstgörömål vore för landskontoret eller häradsskrivaren möjligt att inom behörig tid medhinna uträkningarnas verkställande, skulle emellertid Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande äga till särskilda biträden, som prövades nödiga för ifrågavarande arbete eller för annat tjänstarbete, som under uträkningarnas verkställande av landskontoret eller häradsskrivaren måste överlämnas till dylikt biträde, utbetalas ersättning beräknad efter den tid som för arbetet åtgått. Ersättningen borde dock icke bestämmas högre än som motsvarade 3 kronor 50 öre per arbetsdag.

Lika med departementschefen finner riksdagen det vara otvivelaktigt, att häradsskrivarna äro instruktionsenligt pliktiga att fullgöra det ifrågavarande arbetet. Vid sådant förhållande anser riksdagen häradsskrivarna böra befrias från detsamma endast i undantagsfall, där särskild anledning föreligger till sådan befrielse. Arbetet är av övergående art och kommer att upphöra successivt, i den mån prästlöneregleringarna genomföras. Någon hänsyn till detsamma läser därför icke böra tagas, när det gäller att bestämma häradsskrivarnas ordinarie avlöningsförmåner. I stället synes för detta arbete böra lämnas skälig ersättning i varje särskilt fall. Huruvida den av departementschefen beräknade ersättningen är tillräcklig, kan måhända vara ovisst. Det läser dock få antagas, att Eders Kungl. Maj:t skall, efter vederbörandes hörande i varje fall, bereda häradsskrivarna skälig ersättning för uträkningarnas verkställande.

På grundvalen av förslag, som uppgjorts av Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande efter Ortsbefolkningens och fögderitjänstemannens hörande, har Eders Kungl. Maj:t upprättat plan till indelning av riket i fögderier (häradsskrivardistrikt) och landsfiskals-(länsmans-)distrikt, enligt vilken plan häradsskrivardistriktens antal skulle höjas från 116 till 119 och landsfiskalsdistriktens antal sänkas från 516 till 489. Mot fögderiindelningen har icke någon anmärkning förekommit, och riksdagen har icke heller för sin del funnit något att erinra mot densamma.

*Indelningen
av riket i
fögderier och
landsfiskals-
distrikt.*

Beträffande däremot planen till indelningen av riket i landsfiskalsdistrikt hava, som ovan nämnts, väckts flera motioner, innebärande yrkanden om dels ytterligare inskränkning av distriktens antal, dels jämkning av vissa distrikt och dels oförändrat bibehållande av vissa nuvarande distrikt, som enligt planen skulle sammanslås med andra distrikt. Vid övervägande av vad sålunda och i övrigt under frågans behandling inom riksdagen förekommit har riksdagen ansett sig icke kunna nu vidtaga någon ändring av den framlagda indelningsplanen, vilken nära ansluter sig till Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes efter vederbörandes hörande avgivna förslag. Landsfiskalernas (länsmännens) enligt

den av riksdagen beslutade organisationen i viss mån förändrade tjänsteställning lärer därjämte för närvarande böra bjuda till en viss försiktighet med avseende å ytterligare reduktion av antalet tjänster. Emellertid synes det ingalunda uteslutet, att det, sedan någon erfarenhet vunnits, huru den nya organisationen fungerar, skall befinnas vara möjligt att än ytterligare inskränka nämnda antal. Riksdagen har nämligen icke kunnat undgå finna, att ifrågavarande distriktsindelning, sådan den nu framlagts, fortfarande företer ojämnheter, som genom mindre distrikts sammanslagning med eller uppdelning på angränsande distrikt måhända skulle kunna avhjälpas.

Då riksdagen därjämte anser, att en minskning av antalet länsmanstjänster är av statsfinansiella skäl önskelig, har riksdagen funnit sig böra i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t anhålla, att Eders Kungl. Maj:t ville verkställa utredning, huruvida och i vad mån en sådan minskning utan olägenhet kan efter hand genomföras, samt att, därest utredningen därtill föranleder, inkomma till riksdagen med förslag i ämnet.

Länsmans-
boställena.

Beträffande de åt länsmännen på lön anslagna boställena, vid 1916 års ingång uppgående till ett antal av 122, har riksdagen funnit sig böra biträda vad Eders Kungl. Maj:t härutinnan hemställt. Eders Kungl. Maj:t torde hava principiellt utgått från, att någon allmän indragning av dessa boställen icke bör för det närvarande ifrågakomma. Emellertid vill det synas, att vägande skäl kunna anföras för en sådan åtgärd. Visserligen torde i ett eller annat undantagsfall svårighet uppkomma för tjänstemannen att erhålla lämpligt belägen bostad inom distriktet; men detta synes kunna förebyggas genom upplåtande av bostadslägenhet, där så erfordras.

I anslutning jämväl till vad löneregleringskommittén på sin tid anfört i ämnet, anser sig riksdagen således böra uttala önskvärdheten av, att de ännu kvarvarande länsmanboställena böra, så snart ske kan, in dragas till statsverket, där icke särskilda skäl i något fall tala däremot.

Landsfiskaler-
nas (länsmän-
nens) kompe-
tens och ut-
bildning.

Departementschefen framlägger vid föredragningen av propositionen plan till åtgärder avsedda att höja landsfiskals-(länsmans-)kårens kompetens och utbildning. I sådant avseende ifrågasättes som kompetensvillkor för erhållande av landsfiskalstjänst bl. a. avlagd real-skoleexamen eller däremot svarande kunskapsprov, viss förberedande praktisk tjänstgöring samt en särskild examen, avlagd inför en av Eders Kungl. Maj:t tillsatt kommission. Vidare ställes i utsikt utarbetandet av en för aspiranter till landsfiskalskallet lämpad, praktiskt uppställd och konkret hållen lärobok i de juridiska kunskapsgrenar, som för nämnda kall erfordras.

Riksdagen, som anser det vara av synnerlig betydelse, att landsfiskalernas kompetens och utbildning förbättras, anser jämväl böra ifrågasättas, huruvida icke lämpliga kurser för aspiranters utbildning för landsfiskalskallet böra genom statens förmedling anordnas.

Den av departementschefen omförmälda läroboken finner riksdagen otvivelaktigt kunna bliva av högt värde särskilt om, såsom riksdagen anser lämpligt, icke allenast akademiska lärare utan även praktiskt förfarna män såsom lantdomare och landsstatstjänstemän, enkanucligen en kunnig landsfiskal (länsman), anförtros att medverka vid densammas utarbetande.

Med anledning av herr Lingströms ovannämnda motion anser riksdagen sig vidare böra uttala, att enligt hittills gällande bestämmelser avlagd kronolänsmansexamen bör fortfarande få gälla som kompetens för landsfiskalstjänst för dem, som oavbrutet tjänstgjort inom landsstaten.

Vad angår beskaffenheten och antalet av de för länsstyrelserna föreslagna arbetskrafterna, har riksdagen med ledning av vad i statsrådsprotokollet anförts angående länsstyrelsernas uppgifter och behov gjort en ingående undersökning i detta avseende. Vid en jämförelse av förhållandet de olika länen emellan, har det syntts, som om de smärre länen skulle kunnat åtnöjas med en eller annan tjänsteman mindre, ordinarie eller extra, än som föreslagits, men det har av arbetsredogörelser eller annorledes visat sig, att folkmängdstal och areal icke enbart kunna läggas till grund för bedömning av arbetsmängden i ett län. Då det samma även gäller beträffande ärendenas beskaffenhet, har det icke heller ansetts kunna ifrågasättas att i de mindre länen i stället för assessorstjänster nöja sig med allenast länsnotarie- resp. länsbokhållartjänster. Med föranledande av anmärkningarna å ovannämnda tabell anser sig riksdagen dock böra göra det uttalandet, att det förhållandet, att en ordinarie tjänsteman på grund av ledamotskap av riksdagen eller för fullgörandet av annat allmänt uppdrag är förhindrad att utöva sin tjänst, icke torde utgöra tillräckligt skäl för inrättandet av stadigvarande extra tjänstebefattning.

Länsstyrelsernas tjänstemän.

Vidare finner riksdagen sig böra framhålla, att det ur flera synpunkter synes böra övervägas, huruvida kvinnlig arbetskraft icke kunde i viss omfattning komma till användning hos länsstyrelserna även för mera krävande arbeten. Åtskilligt av det såväl å landskanslien som särskilt å landskontoren förekommande arbetet torde helt visst vara av beskaffenhet att kunna med fördel utföras av kvinnor. För den händelse sådana kvinnliga biträden skulle komma att anställas, torde emellertid maximiarvodet för ett *ständigt* extra kvinnligt biträde böra bestämmas till något högre belopp än det av Eders Kungl. Maj:t ifrågasatta, 1,000 kronor per år, vilket syntts riksdagen allt för knappt tillmätt.

Tillsättning
av länsnota-
rie-, länsbok-
hållare- och
landsfiskals-
tjänster.

Såsom av departementschefens uttalande till statsrådsprotokollet framgår, hava flertalet länsnotarier och länsbokhållare anhållit, att länsnotarie- och länsbokhållaretjänsterna måtte tillsättas av Eders Kungl. Maj:t i stället för av Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande. Beträffande de förstnämnda tjänstemännen framhåller departementschefen, att deras begäran kan i viss mån anses hava vunnit avseende, därest föreskrift lämnas därom, att de till assessorat ombildade första länsnotarie- och länsbokhållaretjänsterna skola tillsättas av Eders Kungl. Maj:t, och han anser att tillräckliga skäl icke föreligga att därutöver tillmötesgå berörda framställning.

Vidare har departementschefen av förekommen anledning förordat, att landsfiskaltjänster skola kungöras till ansökning lediga i samma ordning, som är stadgad för länsnotarie- och länsbokhållartjänster.

Riksdagen finner sig böra biträda vad i förevarande avseende i statsrådsprotokollet föreslagits.

Länens
rubricering
i klasser.

I likhet med vad statsutskottet i sitt utlåtande, i anledning av propositionen till 1908 års riksdag angående lönereglering för landsstaterna i länen m. m., anfört, finner riksdagen de i den föreliggande propositionen föreslagna benämningarna »första» och »andra klassens» län mindre lämpliga, vadan i nedan intagna stat dessa rubriker uteslutits.

Avlöningsför-
månerna.
a) ortstillägg.

Den med år 1909 för landsstaten införda avlöningsformen *ortstillägg* har i den föreliggande propositionen upptagits med oförändrade belopp och efter oförändrade grunder. *Ortstillägg* utgår således enligt 1:a dyrhetsklassen till tjänstemännen vid länsstyrelsen i Stockholms län och enligt 2:a dyrhetsklassen till såväl länsstyrelsernas som fögderförvaltningens tjänstemän i de tre nordligaste länen, nämligen Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.

Föreningen Sveriges kronolänsmän har hos Eders Kungl. Maj:t hemställt om förhöjning av det inom de ovannämnda tre nordligaste länen utgående *ortstillägg*.

Enligt statsrådsprotokollet framhåller föredragande departementschefen, hurusom såväl socialstyrelsen som en särskild kommission för närvarande äro sysselsatta med undersökningar till utrönande, i vad mån de olika höga levnadskostnaderna inom landets skilda delar kunna betinga *ortstillägg* för vissa grupper statstjänstemän; och det ställes i utsikt att, när resultatet av dessa undersökningar föreligger, frågan om *ortstillägg* kommer att upptagas till behandling för statens tjänstemän i gemen och således även för tjänstemännen inom landsstaten. Vid sådant förhållande har departementschefen funnit sig böra föreslå, att frågan om utsträckt rätt till *ortstillägg* tillsvidare undanskjutes.

Jämväl riksdagen finner, att det lämpligen bör få anstå med förändrade bestämmelser om *ortstillägg* inom landsstaten, till dess de åbe-

ropade undersökningarna blivit slutförda, vilket man torde få förvänta kunna ske i en nära framtid.

Vad angår de för tjänstemännen föreslagna avlöningsförmånerna i övrigt, har riksdagen funnit dem såväl i och för sig av omständigheterna motiverade som ock med hänsyn till förhållandet mellan de olika tjänstemannakategorierna vara lämpligt avvägda.

Avlöningsförmånerna för skrivbiträdena synas dock riksdagen vara så knappt tillmätta, att någon förhöjning vore påkallad. Men då frågan härom lärer böra behandlas i ett sammanhang för statsförvaltningen i dess helhet, har riksdagen ansett sig icke nu böra vidtaga ändring av Eders Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Jämväl de föreslagna avlöningarna för länsstyrelsens vaktmästare finner riksdagen vara mindre tillfredsställande.

I sin ovannämnda motion har herr Bolander hemställt, att landsfiskalerna måtte uppflyttas från femte till fjärde klass i resereglementet.

Denna hemställan har riksdagen funnit hava fog för sig så tillvida, att det enligt femte klassen till nämnda tjänstemän utgående dagtraktamentet, 6 kronor, måste anses numera vara alltför lågt för en tjänsteman i landsfiskalens (länsmannens) ställning. Jämväl frågan om rätt att använda automobilskjuts vid tjänsteresor är av betydelse för landsfiskalen. Då det emellertid torde kunna få antagas, att en ur flera synpunkter erforderlig allmän revision av resereglementet icke skall låta allt för länge vänta på sig, har riksdagen funnit sig icke böra i anledning av motionen för det närvarande uttala sig för någon ändring i landsfiskalernas rätt till resekostnadsersättning.

Landsfiskalernas placering i resereglementet.

Vad avlöningsvillkoren angår har riksdagen icke funnit anledning vidtaga annan ändring än att, i enlighet med förhållandet med avseende å jämförliga tjänster inom andra förvaltningar, det bör tillkomma Eders Kungl. Maj:ts att pröva och avgöra, huruvida innehavare av ordinarie landsfogde- eller länsassessorstjänst må med sin befattning få tillsvidare förena visst enskilt uppdrag eller enskild tjänstebefattning.

Avlöningsvillkoren.

Av skäl, som i statsrådsprotokollet anföras, skulle den föreslagna indragningen av 27 länsmans-(landsfiskals-)tjänster antagligen icke behöva föranleda uppförandet på övergångsstat av flera än nio tjänstemän. Emellertid har departementschefen ansett försiktigheten bjuda, att till en början räknas med ett något högre antal dylika tjänster å övergångsstat. I enlighet härmed hava löner förslagsvis begärts för femton övertaliga länsmän (landsfiskaler).

Övergångsförhållandena.

a) Övergångsstaten.

Då riksdagen anser det vara angeläget, att fasta anslag icke uppföras till högre belopp än som är oundgängligt, har riksdagen beslutat att de övertaliga länsmännens (landsfiskalernas) antal beräknas till allenast nio, i följd varav det ifrågavarande anslaget nedsatts från 102,500 kronor med 19,800 kronor till 82,700 kronor.

Skulle det vid omorganisationens genomförande yppa sig, att det sålunda upptagna anslaget icke förslår, läser Eders Kungl. Maj:t äga förskjuta det ytterligare erforderliga beloppet för att sedermera anmäla detsamma hos riksdagen för ersättande.

Vid beräkningen av kostnaderna för övergångsstaten har förutsatts, att, liksom jämväl föreslagits för landsfogdarna, pensionsåldern för landsfiskalerna (länsmännen) skulle bestämmas till 65 år; och vill riksdagen här uttala, att den finner den ifrågasatta förändringen av pensionsåldern för nämnda tjänstemän vara väl motiverad.

b) Indrag-
ningsstaten.

Vid överbägande av frågan om övergångsförhållandena har riksdagen ingalunda förbisett, att organisationen sådan den av Eders Kungl. Maj:t förelagts riksdagen kommer att med ett betydande kostnadsbelopp betunga riksstaten under ett antal år framåt. På de skäl, som i propositionen anförts, delar emellertid riksdagen den däri uttalade åsikten, att kronofogdetjänsterna böra på en gång indragas, såvitt man vill ernå den förökning och reda i förvaltningen, som uppenbarligen är organisationsförslagets kärnpunkt. Även ur kostnadssynpunkt synes en dylik anordning vara att förorda.

Det antal kronofogdar, som icke äro pliktiga att låta sig förflyttas, utgör 63, och antalet flyttningsskyldiga kronofogdar befinnes vara 42; övriga 12 kronofogdetjänster äro vakanta, i det att 2 äro för närvarande obesatta och 10 uppehållas på förordnande allenast tillsvidare. Vad angår de flyttningsskyldiga kronofogdarna, läser det vara Eders Kungl. Maj:ts avsikt att med lämpliga personer ur deras krets besätta de 24 nya landsfogdetjänsterna. Härefter återstår ett antal ordinarie kronofogdar av 81, därav emellertid 18 äro flyttningsskyldiga.

Utan att för sin del göra något uttalande, om eller i vad mån dessa 81 tjänstemän, med undantag för de 18 av dem, som lära vara skyldiga att vid uppkommande ledighet förflyttas till landsfogdetjänst, i övrigt kunna vara underkastade skyldigheten att övertaga annan statstjänst, torde i anledning av departementschefens anförande i statsrådsprotokollet kunna förväntas, att Eders Kungl. Maj:t, så länge ifrågavarande tjänstemän kvarstå å indragningsstat, skall låta sig städse angeläget vara att vidtaga nödiga mått och steg, på det att förflyttning av ifrågavarande tjänstemän till annan lämplig statstjänst måtte ske.

I följd av den av riksdagen beslutade minskningen av antalet landsfogdetjänster från 27 till 24, skulle 3 kronofogdar utöver de i propositionen förutsatta 78 komma att tillsvidare uppföras på indragningsstat. Då kostnaden härför kan beräknas till sammanlagt 16,500 kronor, torde det under tionde huvudtiteln å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till allmänna indragningsstaten, nu 2,013,935 kronor, böra höjas med 301,646 kronor i stället för av Eders Kungl. Maj:t föreslagna beloppet 285,146 kronor.

Vad slutligen angår den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna förhöjningen av det på extra stat uppförda förslagsanslaget till polisväsendet på landsbygden från 425,000 kronor till 500,000 kronor, finner riksdagen denna förhöjning vara påkallad av anslaget nuvarande ställning. De för anslaget användning föreslagna villkoren hava icke heller föranlett någon erinran från riksdagens sida.

*Polisväsende
på lands-
bygden.*

Då riksdagen jämväl i övriga härovan icke särskilt omförmälda delar biträtt Eders Kungl. Maj:ts förslag, får riksdagen,

I. anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition,

A) *vidkommande sjätte huvudtiteln:*

1) godkänt följande avlöningsstat och övergångsstat för landsstaten utom beträffande landshövdingarna att tillämpas från och med år 1918:

Avlöningsstat.

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Förvaltningsbidrag.	Summa.	Anmärkingar.	
Landssekreterare och landskamrerare, 48 tjänstemän:							
Malmöhus samt Göteborgs och Bohus.							
1 tjänsteman	5,000	2,900	—	—	7,900	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kr.	
3 tjänstemän	15,000	8,700	—	—	23,700		
Samtliga övriga län.							
1 tjänsteman (Stockholm).....	5,000	2,500	600	—	8,100		
1 tjänsteman d:o	5,000	2,500	600	—	8,100		
1 tjänsteman (Östersund, Umeå och Luleå)	5,000	2,500	300	—	7,800		
5 tjänstemän d:o	25,000	12,500	1,500	—	39,000		
1 tjänsteman (övriga residensstäder)	5,000	2,500	—	—	7,500		
35 tjänstemän d:o	175,000	87,500	—	—	262,500		
Säger	240,000	121,600	3,000	—	364,600		

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Förvaltningsbidrag.	Summa.	Anmärkingar.
Länsassessorer, 46 tjänstemän:						
1 tjänsteman (Stockholm).....	3,600	1,800	400	—	5,800	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr. och efter ytterligare 5 år med likaledes 500 kr.
1 tjänsteman d:o	3,600	1,800	400	—	5,800	
1 tjänsteman (Östersund, Umeå och Luleå)	3,600	1,800	200	—	5,600	
5 tjänstemän d:o	18,000	9,000	1,000	—	28,000	
1 tjänsteman (övriga residensstäder)	3,600	1,800	—	—	5,400	
37 tjänstemän d:o	133,200	66,600	—	—	199,800	
Säger	165,600	82,800	2,000	—	250,400	
Länsnotarier och länsbokhållare av första lönegraden, 43 tjänstemän:						
1 tjänsteman (Stockholm).....	2,200	1,400	300	—	3,900	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr., efter ytterligare 5 år med likaledes 500 kr. och efter ytterligare 5 år med likaledes 500 kr.
1 tjänsteman d:o	2,200	1,400	300	—	3,900	
1 tjänsteman (Östersund, Umeå och Luleå)	2,200	1,400	150	—	3,750	
4 tjänstemän d:o	8,800	5,600	600	—	15,000	
1 tjänsteman (övriga residensstäder)	2,200	1,400	—	—	3,600	
35 tjänstemän d:o	77,000	49,000	—	—	126,000	
Säger	94,600	60,200	1,350	—	156,150	
Länsnotarier och länsbokhållare av andra lönegraden, 6 tjänstemän:						
1 tjänsteman (Stockholm)	2,000	1,200	300	—	3,500	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr., efter ytterligare 5 år med likaledes 500 kr. och efter ytterligare 5 år med likaledes 500 kr.
1 tjänsteman (övriga residensstäder)...	2,000	1,200	—	—	3,200	
4 tjänstemän d:o	8,000	4,800	—	—	12,800	
Säger	12,000	7,200	300	—	19,500	
Landskanslister och landskontorister, 167 tjänstemän:						
1 tjänsteman (Stockholm).....	1,500	900	200	—	2,600	} Efter 5 år kan lönen höjas med 400 kr., efter ytterligare 5 år med likaledes 400 kr. och efter ytterligare 5 år med likaledes 400 kr.
9 tjänstemän d:o	13,500	8,100	1,800	—	23,400	
1 tjänsteman (Östersund, Umeå och Luleå).....	1,500	900	100	—	2,500	
Transport	16,500	9,900	2,100	—	28,500	

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Förvaltningsbidrag.	Summa.	Anmärkingar.
Transport	16,500	9,900	2,100	—	28,500	
17 tjänstemän (Östersund, Umeå och Luleå).....	25,500	15,300	1,700	—	42,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 400 kr., efter ytterligare 5 år med likaledes 400 kr. och efter ytterligare 5 år med likaledes 400 kr.
1 tjänsteman (övriga residensstäder)	1,500	900	—	—	2,400	
138 tjänstemän d:o	207,000	124,200	—	—	331,200	
Säger	250,500	150,300	3,800	—	404,600	
Skrivbiträden, 46 biträden:						
1 biträde (Stockholm)	700	350	150	—	1,200	Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kr. och efter ytterligare 5 år med likaledes 200 kr.
2 biträden d:o	1,400	700	300	—	2,400	
1 biträde (Östersund, Umeå, Luleå)	700	350	75	—	1,125	
5 biträden d:o	3,500	1,750	375	—	5,625	
1 biträde (övriga residensstäder) ...	700	350	—	—	1,050	
36 biträden d:o	25,200	12,600	—	—	37,800	
Säger	32,200	16,100	900	—	49,200	
Vaktmästare, 49:						
1 vaktmästare (Stockholm)	700	350	150	—	1,200	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr. och efter ytterligare 5 år med likaledes 100 kr.
1 vaktmästare d:o	700	350	150	—	1,200	
1 vaktmästare (Östersund, Umeå, Luleå)	700	350	75	—	1,125	
5 vaktmästare d:o	3,500	1,750	375	—	5,625	
1 vaktmästare (övriga residensstäder)	700	350	—	—	1,050	
40 vaktmästare d:o	28,000	14,000	—	—	42,000	
Säger	34,300	17,150	750	—	52,200	
Summa	829,200	455,350	12,100	—	1,296,650	

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.
Landsfogdar, 24 tjänstemän:		
1 tjänsteman (Stockholms län)	3,400 —	1,600 —
1 tjänsteman (Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	3,400 —	1,600 —
2 tjänstemän (samma län)	6,800 —	3,200 —
1 tjänsteman (övriga län)	3,400 —	1,600 —
19 tjänstemän (»)	64,600 —	30,400 —
Säger	81,600 —	38,400 —
Häradsskrivare, 119 tjänstemän:		
1 tjänsteman (Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	2,600 —	1,000 —
12 tjänstemän (samma län)	31,200 —	12,000 —
1 tjänsteman (övriga län)	2,600 —	1,000 —
105 tjänstemän (»)	273,000 —	105,000 —
vartill kommer förvaltningsbidrag med 150 kronor för varje påbörjat 5,000-tal av folkmängden i tjänstedistriktet, förslagsvis	—	—
Säger	309,400 —	119,000 —
Landsfiskaler, 489 tjänstemän:		
1 tjänsteman (Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	2,000 —	1,000 —
72 tjänstemän (samma län)	144,000 —	72,000 —
1 tjänsteman (övriga län)	2,000 —	1,000 —
415 tjänstemän (»)	830,000 —	415,000 —
Säger	978,000 —	489,000 —
Summa	1,369,000 —	646,400 —
Övergångsstat.		
Lantränsmästare, 12 tjänstemän	30,000 —	15,800 —
Häradsskrivare, 2 tjänstemän	5,200 —	2,000 —
vartill kommer förvaltningsbidrag efter i avlöningsstaten angiven grund, vilket emellertid finnes inbegripet uti det i avlöningsstaten för ända- målet upptagna belopp.		
Landsfiskaler (länsmän), förslagsvis 9 tjänstemän, förslagsvis	18,000 —	9,000 —
Säger	53,200 —	26,800 —

Ortstillägg.	Förvaltningsbidrag.	Summa.	Summa summarum.	Anmärkingar.
400	—	5,400		Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor, efter ytterligare 5 år likaledes med 500 kronor och efter ytterligare 5 år likaledes med 500 kronor.
200	—	5,200		
400	—	10,400		
—	—	5,000		
—	—	95,000		
1,000	—	121,000	121,000	
200	—	3,800		Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter ytterligare 5 år likaledes med 500 kronor.
2,400	—	45,600		
—	—	3,600		
—	—	378,000		
—	134,000	134,000		
2,600	134,000	565,000	565,000	
200	300	3,500		Efter 5 år kan lönen höjas med 400 kronor och efter ytterligare 5 år likaledes med 100 kronor.
14,400	21,600	252,000		
—	300	3,300		
—	124,500	1,369,500		
14,600	146,700	1,628,300	1,628,300	
18,200	280,700	2,314,300	2,314,300	
—	—	45,800		Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor.
—	—	7,200		
—	2,700	29,700		Härtill kunna komma ålderstillägg i enlighet med vad som anges i avlöningsstaten.
—	2,700	82,700	82,700	

2) för ordinarie befattningshavare med undantag av lantränkmästarna godkänt följande villkor och bestämmelser för åtnjutande av i dessa stater upptagna avlöningsförmåner, nämligen

att innehavare av ordinarie befattning skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet, jämkning i åligganden samt reglering av tjänstgöringsområde, som kan varda föreskriven, ävensom vara pliktig, därest förändrad organisation av tjänster eller tjänstedistrikt inom landsstaten beslutas, att, med bibehållande av den avlöning å stat han innehar och mot ersättning i förekommande fall för flyttningskostnad, inträda i den nya tjänsteställning i landsstaten, varom Eders Kungl. Maj:t förordnar;

att innehavare av ordinarie befattning skall — likaledes med bibehållande av den avlöning å stat han innehar och mot ersättning i förekommande fall för flyttningskostnad — vara pliktig, därest vissa landsstaten tillhörande göromål överflyttas till annan del av statsförvaltningen, efter Eders Kungl. Maj:ts förordnande tjänstgöra å befattning, till vilken dessa göromål helt eller delvis överflyttats;

att för befattningshavare vid länsstyrelsen i Stockholms län därjämte skola gälla de i nådiga brevet den 18 juni 1915 stadgade särskilda villkor beträffande skyldighet för den, som erhåller ordinarie befattning vid nämnda länsstyrelse, att under viss förutsättning tjänstgöra hos annan länsstyrelse eller låta sig förflyttas till annan befattning inom statsförvaltningen;

att med ordinarie befattning icke må förenas annan tjänst å rikets eller riksdagens stat samt med landssekreterar-, landskamrerar-, landsfogde- eller länsassessorstjänst icke heller befattning å kommuns stat;

att med ordinarie befattning icke heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Eders Kungl. Maj:ts oktroj försett eller blivit såsom aktiebolag registrerat, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstbefattning av vad slag som helst, så framt ej, vad angår landssekreterare och landskamrerare samt landsfogdar och länsassessorer, Eders Kungl. Maj:t och, vad angår innehavare av annan befattning, Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande, uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstbefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid landsstaten, finner uppdraget eller tjänstbefattningen kunna få mottagas och tills vidare bibehållas;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningshavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den

tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den med härads-skrivartjänst förenade förmånen av debetsedellösen skall tillfalla den, som under ordinarie tjänstinnehavares tjänstledighet förrättat debiteringen och utfärdat debetsedlarna; dock att, därest skilda personer därmed tagit befattning och överenskommelse dem emellan ej träffas, fördelning av ifrågavarande debetsedellösen skall verkställas av Elders Kungl. Maj:ts befallningshavande;

att den, som av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägg, där sådant förekommer, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten frånträda även annan avlöningsförmån än tjänstgöringspenningar, i den mån sådant för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att semester årligen må, när sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjutas av landssekreterare och landskamrerare en var under en och en halv månad, av landsfogdar, länsassessorer, länsnotarier, länsbokhållare samt landskanslistor, landskontorister och skrivbiträden en var under en månad ävensom av vaktmästare under femton dagar;

att avlöning ej må utgå till tjänsteman för den tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänsteman varder avstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del av hans avlöning, som icke prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej skäligt anses låta honom uppbära något därav;

att, därest förhöjning av lönen efter viss tids fortsatt innehavande av samma tjänst är i stat medgiven, tidpunkten

för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehavaren under mera än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester eller ledighet för fullgörande av värnplikt, och

för andra förhöjningen, om sådan förekommer, efter ytterligare fem år, på samma villkor; samt

för tredje förhöjningen, därest sådan kan ske, efter ytterligare fem år, på samma villkor;

under iakttagande *dels* vad var och en av omnämnda löneförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej får tillträdas förrän vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänsteåldern blivit uppnådd, *dels* att löntagare därvid tillgodoräknas den tid, som före den nya avlöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen på grund av vare sig fullmakt, konstitutorial eller förordnande i följd av frågan om reglering av löneförhållandena m. m. vid landsstaten, *och dels* att kronofogde, som varder överflyttad eller efter ansökning utnämnd till landsfogde- eller häradsskrivartjänst eller annan därmed i avlöningshänseende jämförlig tjänst å rikets eller riksdagens stat, skall för åtnjutande av ålderstillägg vid den nya tjänsten få räkna sig till godo sin tjänstgöring som ordinarie kronofogde;

att, därest i övrigt tjänsteman vid befordran inom landsstaten från en till annan ordinarie tjänst redan i den förra tjänsten genom ålderstillägg intjänat högre avlöning än begynnelseavlöningen i den senare, honom skola omedelbart tillgodoföras det eller de ålderstillägg i den nya tjänsten, som erfordras för att hans avlöning, i vad den utgöres av lön, ålderstillägg och tjänstgöringspenningar, i den senare tjänsten icke må understiga den avlöning av samma slag, som han senast åtnjöt i den förra tjänsten;

att likväl löntagare, som då han intjänat stadgad tid för erhållande av löneförhöjning redan uppnått den levnadsålder, vid vilken han enligt bestämmelserna i lagen angående civila tjänsteinnehavares rätt till pension är skyldig att från tjänsten avgå, icke må tillträda samma förhöjning;

att för kvinnliga skrivbiträden skola lända till efterrättelse de föreskrifter, som äro eller kunna varda utfärdade angående allmänna villkor och bestämmelser att gälla för å vissa domstolars, ämbetsverks och myndigheters stater uppförda biträdesbefattningar; ägande den, som antages till ordinarie biträde vid länsstyrelse, att för åtnjutande av löneförhöjning genom ålderstillägg räkna sig till godo den tid, biträdet omedelbart dessförinnan innehåft stadigvarande anställning hos länsstyrelsen;

att för de landsfiskaler (länsmän), som innehava boställen, i fråga om avdrag å avlöning för boställsavkomsten fortfarande skola tillämpas hittills gällande bestämmelser samt att för bestämmandet av detta avdrag ny uppskattning av boställsavkomsten skall före utgången av år 1918 förrättas på det sätt och i den ordning, som för det närvarande därutinnan gäller;

att Eders Kungl. Maj:t skall, på anmälan, varje gång en med boställe förenad landsfiskals- (länsmans-)tjänst varder ledig, innan tjänsten tillsättes och efter vederbörandes hörande äga besluta, om bostället bör såsom till belägenheten eller omfånget av därmed förenat jordbruk olämpligt till boställe för landsfiskal (länsman) eller av annan anledning till statsverket indragas;

att landsfiskal (länsman), som har boställe sig anslaget, skall vara där bosatt, såvida icke Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande finner skäligt annorlunda medgiva;

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen ävensom ortstillägget utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten avgå ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad i särskild lag angående civila tjänsteinnehavares rätt till pension är vid tiden för ny avlöningsstats ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgat; samt

att den, som tillträder ny avlöningsstat, skall vara skyldig underkasta sig, efter Eders Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstbefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

3) förklarar, *dels* att en var, som med eller efter 1918 års ingång tillträder i avlöningsstaten upptagen befattning vid landsstaten, skall vara pliktig att underkasta sig ovan omförmälda villkor och bestämmelser, *och dels* att förutvarande ordinarie innehavare av befattningar med omreglerad avlöning, vilka icke före den 1 november 1917 anmäla, att de vilja underkasta sig ny avlöningsstat samt nyssnämnda villkor och bestämmelser och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills å ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner, ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänsteinnehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem;

4) i fråga om sättet och villkoren för indragningen av kronofogdetjänsterna samt uppförandet å övergångsstat av visst antal häradsskrivar- och landsfiskals- (länsmans-)tjänster godkänt av departementschefen härutinnan framställt, i statsrådsprotokollet intaget förslag;

5) medgivit, att statsverket, då till landsfiskal (länsman) anslaget boställe eller löningsjord indrages till kronan, skall efter värdering vid syn från indelningshavaren eller hans stärbhus jämväl övertaga sådana

å fastigheten befintliga, indelningshavaren tillhöriga åbyggnader, som vid synen anses vara för fastigheten nyttiga;

6) höjt det å ordinarie stat uppförda anslaget till tjänstemän och betjänte vid länsstyrelserna, nu 924,900 kronor, med 371,750 kronor till 1,296,650 kronor;

7) höjt det å ordinarie stat uppförda reservationsanslaget till arvodet åt extra länsnotarier, extra länsbokhållare och övriga extra biträden vid länsstyrelserna m. m., nu 268,000 kronor, med 43,000 kronor till 311,000 kronor;

8) höjt det å ordinarie stat uppförda anslaget till fögderiförvaltningarna, nu 1,635,298 kronor, med 618,233 kronor till 2,253,531 kronor;

9) höjt det under landsstaten å ordinarie stat uppförda anslaget »övergångsstat», nu 56,800 kronor, med 25,900 kronor till 82,700 kronor;

10) höjt det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser, nu 1,250,000 kronor, med 180,000 kronor till 1,430,000 kronor;

11) på extra stat för år 1918 anvisat ett förslagsanslag å 50,000 kronor för beredande av ersättning till häradsskrivarna för upprättande av de i 14 § av lagen om allmän pensionsförsäkring omförmälda förteckningar;

12) på extra stat för år 1918 ställt till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ett förslagsanslag av 500,000 kronor att, huvudsakligen under de i statsrådsprotokollet över civilärenden den 21 februari 1908 angivna villkor för åtnjutande av bidrag från anslaget, användas till avlöning och underhåll av särskild polisstyrka på landet, där sådan kan av förhållandena påkallas, under medgivande tillika, *dels* att av detta anslag erforderligt belopp må användas till åtgärder i särskilda fall för grövre brotts upptäckande och misstänkta personers efterspanande och gripande, *dels ock* att Eders Kungl. Maj:t må av anslaget använda lämpligt belopp till årsarvode åt den polistjänsteman, som förordnas att inom civildepartementet biträda ej mindre vid förändring av register över den polisstyrka, som kan komma att ur vissa städers poliskårer ställas till länsstyrelsernas förfogande för beredande av polisskydd vid oroligheter å rikets landsbygd, än ock vid beredning inom departementet av frågor om samma polisstyrkas användning i förekommande fall;

13) medgivit, att, där fjärdingsman eller på landsbygden annorstädes än i köping anställd polisman under tjänsteutövning får sina kläder sönderrivna eller eljest skadade samt vederbörande domstol funnit honom berättigad till viss skadeersättning, ersättningsbeloppet må utgå av stats-

medel i den ordning, som gäller för utbetalning av ersättning till vittnen i brottmål;

B) *vidkommande andra huvudtiteln:*

för beredande åt häradsskrivarna av ersättning, enligt av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna grunder, för anteckning i röstlängderna år 1918 av oguldna utskyldsposter å extra stat för samma år beviljat ett förslagsanslag å 3,000 kronor; samt

C) *vidkommande tionde huvudtiteln:*

höjt det under tionde huvudtiteln å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till allmänna indragningsstaten, nu 2,013,935 kronor, med 301,646 kronor till 2,315,581 kronor; kommande emellertid riksdagen att, för den händelse detta för jämnande av riksstatens slutsumma visar sig erforderligt, vid uppgörande av riksstat för år 1918 vidtaga nödig jämkning i det ifrågavarande anslagets slutsumma, vilket i så fall skall särskilt anmälas.

II. anhålla, att Eders Kungl. Maj:t ville verkställa utredning, huruvida och i vad mån en minskning av antalet landsfiskalsdistrikt utan olägenhet kan efter hand genomföras samt att, därest utredningen därtill föranleder, inkomma till riksdagen med förslag i ämnet.

Stockholm den 31 maj 1917.

Med undersätlig vördnad.